

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Izšel dnevno, razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih.

EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrť leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrť leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrťka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vraća.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kako Nemčija financira vojno?

Kakor med svetovno vojno, tako mora tudi v sedanjí vojni Nemčija financirati ogromne vojne stroške iz lastnih sredstev brez zunanje pomoči. Ukrepi, ki jih je napravila Nemčija takoj ob izbruhu vojne, kažejo, da je bil finančni načrt za primer vojne že prej temeljito proučen in pripravljen. Smisel posameznih ukrepov nam sedaj pojasnjuje "Frankfurter Zeitung" v zanimivem članku, iz katerega posnemamo naslednje.

Že pred pričetkom vojne je Nemčija ustvarila razsežen aparat za kontrolo cen in mezd in je ob začetku vojne to kontrolo le še poostрила in razširila s tako zvano vojno gospodarsko uredbo. Ta uredba predvideva v prvi vrsti stroge sankcije in kazni za vsak primer neupravičenega povišanja cen. Delavstvu je uredba prinesla delno zmanjšanje dohodkov, zlasti z ukinjenjem dodatkov za nadurno delo, dopustov itd., kar bo prišlo v korist državi bodisi v obliki večjih davkov ali pa v obliki nižjih cen za državne nabavke. Skrb Nemčije gre predvsem za tem, da povečanje obtoka bankovcev ne bi povzročilo pojavov inflacije v obliki naraščanja cen, plač in mezd (že v zadnjem tednu avgusta se je obtok bankovcev v Nemčiji, ki se je lani gibal na višini okrog 6 do 7 milijard, povečal od 8.7 na 11 milijard; vrhu tega je nemška Rentenbanka pričela izdajati bankovce za manjše zneske, ki niso upoštevani v obtoku Reichsbanke). "Frankfurter Zeitung" pa v tej zvezi priznava, da tudi z najboljšo finančno politiko ni mogoče izogniti se žrtvam, ki jih zahteva vojna.

Nemčija je takoj ob pričetku vojne uvedla v podrobnostih izdelan sistem racioniranja ne samo pri živilih, temveč tudi pri obleki, obutvi in pri dnevnih potrebščinah. Denar, ki je dodatno prišel v promet, ne more zaradi teh omejitev konzuma, povečati kupne moči prebivalstva. Kdor ima večje dohodke, ki presegajo možnost nakupa živil na podlagi tako zvanih dobavnih, ne more teh dohodkov porabiti. Denar mora obležati in se končno pojaviti kot vloga pri denarnem zavodu, kajti vsako skrivanje, ali kopičenje gotovine je pod strogo kaznijo prepovedano. Te denarne zneske, ki se zaradi omejitev ne morejo uporabiti za konsum, je smatrati kot nekako prisilno štednjo. Da pa ne bi prisilni prihranki povzročili povečanja privatnih investicij, za to bo skrbel kontrolni aparat, kolikor investicije že niso omejene hudo s tem, da je n. pr. uporaba gradbenega materiala in kovin ter drugih surovin za privatne svrhe kontingentirana in hudo omejena. Nemčija je omejila odnosno docela ustavila produkcijo potrošnega blaga, ki ni neobhodno potrebno za vsakdanje življenje. Ta skrajna omejitev produkcije konsumnih dobrin naj omogoča znatno povečanje produkcije onih dobrin, ki so neposredno ali posredno potrebne za vojno.

Iz vsega tega sledi, da racioniranje živil in omejevanje nakupa ostalih potrebščin nima samo namena, da se konsum prilagodi obsegu domače produkcije, temveč ima predvsem namen na splošno omejiti konsum, da se olajša financiranje vojne s prisilno štednjo. Te prisilne prihranke pobere preko denarnih zavodov država in tako se prenese del dohodkov posameznikov na državo, kolikor tega ne opravijo že poostreni davki. Poleg stroge prepovedi skrivanja gotovine imajo tudi vojni davki namen preprečiti, da bi se prisilni prihranki zbirali v privatnih rokah. Tako je s pričetkom vojne Nemčija uvedla 50% vojni pribitek k dohodnini in povečanje trošarin. Ta sistem "totalne gospodarske kontrole" ima za posledico da se razvije nekak avtomatizem: čim bolj bi država razširila kredit z izdajo bankovcev, tembolj se morajo povečati prisilni prihranki, ki pridejo potem v korist državi in tembolj se povečajo oni dohodki, ki so podvrženi vojnemu davkom. Državni tajnik Reinhardt računa, da bo imela Nemčija v letu 1939-1940 24 milijard davčnih dohodkov nasproti 17.7 milijarde mark v prejšnjem finančnem letu (leta 1938 so znašali davčni dohodki Nemčije le pičlih 7 milijard mark). Zaradi kritja vojnih stroškov se morajo ostali državni izdatki čimbolj zmanjšati. Da se to doseže tudi pri deželah

in občinah, morajo vse dežele in občine plačevati državi poseben vojni prispevek iz svojih lastnih dohodkov.

Tako Nemčija financira svojo vojno. Nazijski režim je torej vtaknil vso Nemčijo in vsakega Nemca pod strogo kontrolo in vsakdo mora prispevati v skupni Hitlerjev žakelj za vojno. Taka svoboda je tam, kjer vladajo deželo ljudje takega kalibra, kakor so hitlerjevci.

NA AGITACIJI ZA NAŠ TISK

Mary Blai
Chicago, Ill.

Mejdun, kako je brklalo, ropotalo in grmelo po zraku oni dan, ko je začela Minnesota metati svoje bombe proti Chicagu. Sreča za Chicago je, da imamo v bližini Waukegansko slovensko naselbino, katera je vedno pripravljena priti v silo na pomoč. Tudi to pot, ko se je čulo grmenje in bobnenje iz Minnesote, so prišli Waukegančani in pomagali delati utrdbne proti temu napadu. V enem mojem zadnjem članku sem zapisala: "na svidenje na fronti." Niti malo si nsem pri teh besedah mislila, da bom res morala do dela na fronto, toda naš g. urednik me je podpiral v korajži tako, da sem se res skorajžila in šla prvič v mojem življenju na agitacijo za naše liste. Seveda, moja sreča je bila, da sem mogla iti ravno v Waukegan, kateri mi je vedno nekako pri srcu. Pri vsakem obisku so me tamkajšnji rojaki prijazno sprejeli, in to so storili tudi sedaj, celo pri agitaciji. Dragi rojaki, Vam vsem sem dolžna iskrene hvalnosti, ker, bili ste mi dobri za časa mojega dela med Vami.

Bili so mislim moj stari oče, ki so nam otrokom že pred mnogimi leti povedali, da je bila nekje pri Škofji Loki neka mati, katera je svoje tri otroke naučila, da so se zahvalili, kadar jim je kruh rezala, takole: Najstarejši je rekel: Boglonej, ker ste pridelali, drugi je rekel: Boglonej, ko ste spekli, in tretji je rekel: Boglonej, ko ste dali. — Tudi jaz pravim: Boglonej Mr. in Mrs. Gostisha, ko ste dali "jerpgerge," Boglonej vsem tistim, ki ste šli z mano okrog rojaka in Boglonej tistim "ki ste dali."

Izenadeni sem nad tako dobrim uspehom moje agitacije za Novi Svet, toda kako bi le moglo biti drugače, ko smo pa bili takoj, ko sem tam prišla, organizirani v tako izvrstno ofenzivno črto, da smo si bili že v naprej svesti uspeha. Imela sem hauptmante, majorje in lajtnante, ki so mi šli na roko in mi pomagali, ko smo se bojevali z Minnesoto.

Waukeganski zastopniki, Mr. F. Ogrin mi je kot za korajžo, prvi dan pot uravnaval, Mr. Drašler in Mr. Košir pa v ozadju nasvete dajala. Ker so moški morali na delo, je korajžno zavzela delo voditeljice Mrs. K. Drobnič, ki je hitro

ročili. Kakor preje, ko sta šla Mr. Petrovič in sin z mano, pozneje Mrs. Drobnič, tako smo tudi sedaj povedale marsikatero dovtipno, da je bilo vedno polno smeha. Samo kadar sva šla z Mr. F. Ogrinom, takrat sva bila pa oba tako modra; kaj ne bi bila, ko pa so vedno ljudje naju strašili: enkrat: čak, bom Johani povedu, drugi pa: o, bom že Martinu povedala, da sem vaju vidla tle po Waukeganu špančirati. Torej, tako nekako sem mojo prvo agitacijo za tisk začela in končala. Obiskala sem mislim čez 125 Waukeganskih slovenskih domov. Moram reči, da so to lepi domovi, v veselje domačin in ponos naselbini. Jaz si bom tedne dneve ohranila v lepem spominu. Tudi pri Jamnikovih na Mc Allister sem se ustavila. Tam so pač žalostni, ker se je morala Mrs. Jamnik zopet povrniti v bolnišnico. Pred nekaj časom je bila v Rochester operirana, mislim na "goiter" in se ji je zdravje polagoma boljšalo, da je Mrs. Jamnik že domov prišla. Toda, te dni se ji je stanje poslabšalo tako, da jo je Dr. Kompare zopet vzel v bolnico sv. Terezije v Waukeganu, in čez nekaj dni pa v aeroplanu zopet v Rochester, kjer je sedaj pod zdravniško oskrbo. Iskreno želim, da bi se Mrs. Jamnik mogla prej ko prej zdrava povrniti k zaskrbljeni družini.

Waukeganska naselbina se tudi te dni skrbno pripravlja za cerkveni bazar, ki se bo vršil med 18. in 26. novembrom. Videla sem, kako delajo farani roka v roki za bazar, zato kar vem in želim, da se jim nad vse dobro obnese.

Se enkrat prisrčna hvala prav vsem in vsakemu posebej za prijaznost, potrebo, in žrtve za večji slovenski tisk!

GLAS OD SV. LOVRENCA V CLEVELANDU

Cleveland, O. (St. Lawrence.)

Naj stopim še jaz zopet enkrat na dopisniški "corner" in povem, kaj delamo tukaj. Že dolgo mi namreč ni bila dana prilika pomešati se med to posadko s peresi v rokah.

Saj prav za prav ne bom pisal novice. Te takoj pozabim. Fasal bom o razmerah in takih zadevah, ki nas, in morda še koga drugoga, zanimajo.

Pravkar smo šli skozi vinski dobo. Letos je bilo grozde zelo po ceni. Ubogi pridelovalci so menda zastonj delali in se potili ter okopavali in negovali trto. Mošt se je dobilo po trinajst dolarjev sod, ki drži 50 galonov. Seveda, možje so veseli in po večini ga skrivajo po par sodov v kleti in se veselijo, ko vinski sok meče vse zoprnosti in hudobije vun iz sebe.

Poleg skrbi za vinski klet, smo pa letos imeli, in je še imamo, večjo skrb in brigo. Zidamo novo cerkev. Že petnajst let smo bili v basementu. Letos smo pa kar ojunačili in smo rekli: dosti dolgo smo Boga držali v kleti. Postavimo mu novo in krasno hišo. Saj mi ni treba praviti, da nas bo to stalo marsikateri tisočak. \$40,000 smo imeli na rokah poleg

tega pa še \$12,000 dolga. Pa naš je misel na novo cerkev tako opogumila, da smo plačali nad dva tisoč na dolg in še zbrali kake pet tisoč za novo cerkev. Hvala Bogu pa dobrim faranom za vse to: Saj bi končno zidanje ne bilo tako veliko breme, ako bi vsak faran, moški in ženska, ki dela in služi, po svoji moči sodeloval. Težkoče pridejo na dobre farane le zato, ker se nekateri samo izgovarjajo in pustijo, da drugi nosijo njih breme. Čudno je to od Slovencev. Nekdaj bi tega ne bili pustili za nobeno ceno. Sram bi jih bilo, ako bi drugi morali zanj plačevati in vzdrževati cerkev in šolo. Danes pa ni več tako. Fara sv. Lovrenca je srečna, da nima preveč takih vojakov, ki puško v koruzo vržejo in bežijo, ko je treba prijeti resno za delo. Strašno hočejo biti narodni, toda samo z jezikom. Njih dejanja kažejo, da so zelo malo ali pa sploh nič za narod storili. Pa čemu bi govoril o izjemah. Rajši hočem pohvaliti številne moške in žene, kateri so vedno vneti za dobro, pa naj bo to pri cerkvi, šoli, ali pa kje drugje. Oni govorijo z dejanji. Kako bi pa drugače mogli iti podjetje te velikosti, kot bo naša cerkev, naprej do izvršitve? Naša cerkev, dodelana, bo stala do \$120,000. Pred petnajstimi leti smo začeli plačevati to svoto. Če Bog da, prihodnje letoje bomo cerkev izgotovili in blagoslovili. Pri vsej tej ogromni svoti pa ne bomo preveč zakopani v dolgove, ako bodo farani še z naprej tako marljivo sodelovali, kot so dosedaj; se razume, če bodo časi vsaj primeroma dobri.

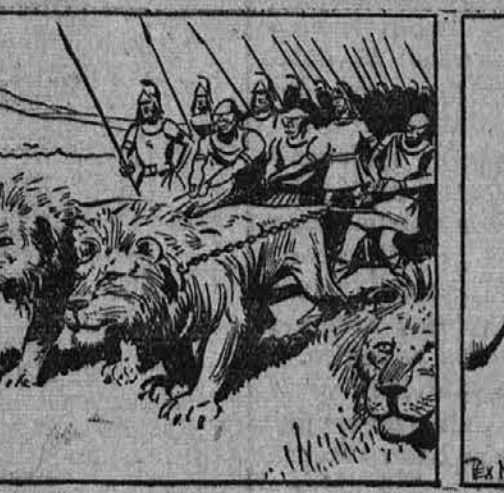
Glede dela je sedaj precej dobro. Celotni mlajši fanti so tu pa tam dobili delo. Posebno železne tovarne delajo redno s polno paro. Vidi se pa, da je veliko tega izdelka le za vojno, ali pa vsaj radi vojne. Zato pa taka prosperiteta človeka ne razveseli bogve kako. Ali ni to čudno, da človek z razumom in pametjo uporablja svoje največje umotvore le za pokončevanje, le za pobijanje svojih, le za vničenje sebi od Boga danega sveta. "Znanstvo!" "Veda!" "Izobrazba!" "Naprednost!" Na to smo se zanašali da nas reši vojna, to smo gonili naprej in naprej. Zaničevali smo od Boga dana sredstva, katera bi človeka držala na pravi poti. "Vera, to je nazadnjaštvo," smo rekli in pisali. "Boga ni," smo trdili. "Mi smo napredni," smo kričali. No, sedaj bomo morda čez čas zopet sprevideali, kako prevzetnost človeka zaslepi. Sprevideli bomo, končno, morda takoj še ne, da brez Boga ni prave naprednosti in kulture, da brez Boga ne pridemo nikamor drugam, kot v časno in večno nesrečo. Ali ni sedajni svet živa priča temu? Še nikoli ni imel svet toliko šol, toliko ved in znanosti, in toliko materialne udobnosti. In vendar svet ni bil še nikoli tako nesrečen, tako splošno drug drugemu krut in sovražen, kot je danes. Kaj nam pomaga delati mednarodne postave, kaj

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE

(106)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je Valthor opomnil, da sta sedaj takorekč med dvema ognjema, se je Tarzan ozrl in zares zagledal ne daleč pred seboj veliko skupino oboroženih vojakov, ki so hiteli ravno nasproti njima. Očitno je bilo, da so bili na poti v boj. V ospredju je bilo opaziti velike bojne leve iz Cathne.

Ko se je pa ozrl nazaj, je videl, da se veliki bojni sloni iz mesta Athne čedalje bolj približujejo. — "Meni se zdi, da imamo se vedno priliko se rešiti," reče Valthor. "Obrnimo se proti vzhodu. Zygo, naš kralj in nekaj njegovih zvestih podanikov prebiva še vedno v tistem velikem gorovju."

"Cathenci so vendar moji prijatelji," odvrne Tarzan: "In nam ni treba nikamor bežati od njih." Toda Valthor nikakor ni bil kljub temu miren, zato zopet reče: "Kaj pa če te ne bodo spoznali za prijatelja in naenkrat spuste na nas velike in strašne bojne leve, katere kakor vidiš vodijo s seboj?"

"To so strašni Levi, ki so naučeni tako, da skocijo zadoj na slona in umore vojak, ki je na njem," nadaljuje Valthor. "Potem bo najbolje da se jima približamo peš," pravi Tarzan. Valthor zmaje z glavo in reče: "V tem slučaju nas prav gotovo vjamejo naši nasledovalci predno dospemo do Cathnejcev."

POZOR!
Poglej na stranki poleg naslova in imena. Ako ti je morda potrebna obnovi jo in pomagaj listu!

NE BO TI V ŠKODO - ČE ZVEŠ!

[Faint, illegible handwriting]

1990

Tatenbah

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal Dr. O. Ilauinč

XXVIII.

ZADNJA POT.

Ko bodo v grob me djali,
Sto let bom tiho spal,
Da več ne bodo znali,
Kje križec moj je stal.
Jenko.

Mrzel sever je vlekel drugo jutro dol po Murski dolini. Mestna vrata in trgovine so bile zaprte. Meščani so bili oboroženi, ker so vedeli, da je bila druhal razburjena. Radi tega se je bilo bati, da bi mogli napasti veleizdajalca s kamenjem ali drugače uprizoriti nemir.

Na stolpu št. Iljske cerkve je ura udarila devet, ko se je pripeljal voz s komisarji deželne kneza, ki so morali spremljati nesrečnega obsojenca na morišče. Pristopili so h grofu Tatenbahu, ki je bil pripravljen za smrt.

"Čas je prišel," reče baron Tyrnd. Od štirih vojakov spremljan, je stopil grof Tatenbah v dvorano. Nosil je dolgo, črno suknjo.

Ob straneh sta stopala redovnika družbe Jezusa o. Saegel ter o. Jurij Pitner, ki sta molila. Za njima je, kakor piše kronist, grof Tatenbah glasno in določno molil.

Tako se je pomikal spreyod do morišča. Tam sta se postavila oba poleg njega tako, da je eden stal ob desni, drugi ob levi strani. Razen njiju in sodne komisije ni bil pripuščten noben gledalec.

Zdajci je stopil naprej stari pisar mestne sodnije ter prebral še enkrat glasno in razločno sodbo. Nato je še obsojencu sporočil, da mu je cesar odpustil odsekanje desne roke. Nazadnje je zlomil nad njim palico v imenu mestnega sodnika Petra Volka, ki bi moral izvršiti ta žalostni posel, pa se ni mogel odločiti stopiti v zadnjem trenutku pred moža, ki ga je smatral tako dolgo za svojega nasprotnika.

Nesrečni grof je pokleknil pred spovednika, od katerega je še enkrat dobil odvezo in blagoslov ter si nasadil na glavo črno čepico. Pristopil je sluga Tarrody in mu odpel jopič. Grof Tatenbah je molil za duhovnikom, nato je pokleknil, obrnjen z obrazom proti kapelici.

V tem trenutku je pristopil krvnik iz Radgone ter dvignil meč. Grof Tatenbah se je zdrznil in se je moral oprijeti za stol, ki so mu ga ponudili.

Krvnik zavihti meč, pa slabo zadene. Zamahne še drugokrat. Grof Tatenbah vzdihne z umirajočim glasom: "Jezus, Marija!" Krvnik udari še tretji in četrti. Grof Tatenbah je prenehal živeti.

Zunaj so zaropotali bobni v znamenje, da je pravici bilo zadoščeno. Poulična druhal je zakričala in zadivjala. Po cerkvah pa so žalostno zapeli zvonovi.

V tem trenutku je skočila jetnica k oknu male celice na Schlossbergu. Vila je roke in se oprijemala železne mreže ter jo močila s svojimi solzami. Milo je vzdihovala, potem pa je začela besneti, dokler se ni zgrudila nezavestna na tla.

Bila je to grofica Ana Katarina Zrinjska.

Glavo in telo grofa Tatenbaha so polo-

žili v krsto in pokazali množici. Zvečer so čisto na tistem prepeljali truplo na pokopališče Sv. Andreja, ki je pripadalo očetu dominikancem. Tam so ga pokopali na severni strani cerkve zunaj pri drugem oknu.

* * *

V hiši deželnih stanov v Gosposki ulici v Gradcu se vidijo na hodnikih prvega in drugega nadstropja naslikani grbi vseh tedanjih plemenitavšev z imenom dotične plemenitaške rodbine. Tako se čitajo imena Saurau, Dietrichstein, Frautmannsdorf, Studenberg, Herberstein in drugih velikašev. Le grb grofov Tatenbahov manjka. V kotu za durmi, kjer se pride v dvorano, v kateri so zborovali člani deželnih stanov, se vidi del grba ter napis. Toda je tako razpraskan, da se ne more čitati, odnosno nič natančnejšega ugotoviti.

Pravijo, da je baje to bil grb Tatenbahov in napis. Ko je bil nesrečni grof Erazem Tatenbah črtan iz seznama članov deželnih stanov, so tudi hoteli zabrisati na ta način spomin na nekdanj mogočnega grofa Tatenbaha.

XXIX.

POZNEJŠI DOGODKI.

Ti rod moj, mili rod, ti hudobije,
Sovraštva razdejal boš carstvo kletu...
Tvoj bode venec zmage nekrvave:
Naprej moj rod — Naprej zastava slave!
Stritar.

Tako je umrl mož, ki je imel visoko leteče težnje. V njih izvrševanju pa je bil neodločen in omahljiv. To mu je bilo v pogubo.

Njegova posestva na Štajerskem in v Šleziji so zasegli, grofija Rheinsteinska je postala fevd (zajem) brandenburškega kneza-izbornika.

Za izvršitev zaplenitve premoženja sta bila določena Gašper Kellersperg in Franc Adam grof Dietrichstein, katerega je bil dodeljen podpolkovnik Sahier pl. Windmühlen, ki se je posebno odlikoval pri zaplenitvi premoženja in pri preganjanju podložnikov grofa Tatenbaha. Bil je prepričan, da odlikovanje ne izostane, zato je sam prosil za podelitev zlate kolajne. Toda on, kakor tudi deželni profos Jurij Franc pl. Will, ki je tudi pričakoval bogato nagrado, sta ostala brez nagrade in brez odlikovanja.

Tatenbahovo premoženje je bilo res veliko, a bilo je tudi okoli 100.000 gld. dolga.

Še 22. marca 1670 je dal grof Tatenbah spraviti 18 s srebrom in dragocenostmi obloženih vozov iz Račja na Statenberg, tri pa v Konjice. Ogromne množine vina so bile v kletih, in sicer v Podčetrtnu okoli 4000, v Konjicah 3000, v Statenbergu 2310 veder. V Konjicah se je dobilo 12 sodov medu, sod slivovke in velike množine zrnja.

V Freihausu se je našlo veliko število pušk, mečev, krogel in to toliko, da bi se dalo oborožiti 500 mož. Te stvari je dal Jeremija Konrad odpeljati v orožarno v Gradec.

(Dalje prih.)

Predstavite v a šim prijate- ga priporočite, da se nanj n-
ljem "Amer. Slovenca" in jim roče!

To zimo . . . rabite sončno svetilko za zdravje in lepoto

Privoščite si blagodejnost sončnih žarkov
v svojem domu . . . skozi celo leto

Prinesite si zdravilne sončne žarke v hišo z električno sončno svetilko. Pomaga otrokom, da dobe močne, čvrste kosti in zobe. Pomaga odraslim, da obdrže moč poletnega časa . . . daje prikupno, zdravje označujočo rjavkasto kožo. Pomaga celi družini pri graditvi odpornosti, kadar primanjkuje sončnega vitamina D.

Velika množina iz katere se
lahko izbere, samo . . . \$29.95

MALO PRVO NAPLAČILO — preostanek poleg malega dodatka za prenosne stroške plačljiv v pripravih mesečnih zneskih z vašim računom za elektriko.

V vseh trgovinah v sosesčini in "downtown"

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Telefon RANdolph 1200

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

Proslavite Božič ob lepih jaslicah!

MOČNE, TRPEŽNE IN LEPE JASLICE

Jaslice, kakoršne prikazuje zgornja slika so narejene iz močnega debelega papirja (Cardboards). Papir zelo trpežen in so narejene tako, da so zložljive. 16 komadov obstoječih iz jasic, pastircv, angeljev in ovčic se sestavi in zloži skupaj kar napravi krasno sliko božičnih jasic. Jaslice zavzemajo skoro 4 čevlje in pol v dolžini in so 1 čevlj in pol visoke. Dolžina se lahko poljubno zmanjša. Vsak komad je narejen natančno za svoje mesto. Slike so tiskane v najslikovitejših barvah, kar olepšava vso hišo, v kateri se jaslice postavi. Narejene so tako trpežno, da trpijo ob primerni pažnji najmanj deset let in tudi več. Barvane so fino in se dajo prav lepo umiti. Zložene in pakirane so v lepi trpežni baksi, v kateri se hranijo od leta do leta. Te jaslice lahko poklonite kot božično darilo svojim staršem, sinovom, hčeram, ali prijateljem.

Te jaslice stanejo s poštnino vred: \$2.15

Naročila za te jaslice sprejemamo samo do 14. DECEMBRA 1939. Na poznejša naročila se radi običajnega velikega prometa pred prazniki ne bo moč ozirati. Potrebni znesek je poslati v Money orderu, čeku ali znakah, na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,

Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trudi

Španija in razmere v Španiji so v prvi vrsti zadeva Španije same in njenih prebivalcev. Druge zanimajo le v toliko, kolikor posegajo še na razmere izven Španije, ali se tičejo nazorov, ki so predmet razmotrivanja še drugje. Tu naletimo in zadenemo na krščanstvo, bolj izrazito še na katoličanstvo. Za nekaj izrecno katoliškega je šlo med mnogim drugim, in le radi preobrata v prid katoliškemu naziranju je papež govoril o "katoliški zmagi." Kdor hoče ta izraz raztegniti na vse španske razmere ali homatije, zavaja zavestno ali nezavestno. Druge razmere se v Španiji še dolgo ne bodo ustalile, ako ostane tudi nekako tako, kakor je zdaj, če pa ostane tako vsaj v smeri, se glede katoličanstva lahko govori o "katoliški zmagi."

Da je "Prosveti" kaka "katoliška zmaga" trn v peti, je povsem naravno pri njenem svetovnem, ker materialističnem naziranju. Na tisoče Slovanov se je borilo v Madridu in trdili so, da se borijo zopet Hitlerja in Mussolinija. Najmanj je bilo to zelo naivno, kolikor gre za vpliv Hitlerja ali Mussolinija na razmere med Slovani. Izid je prikazal tudi pri tem naziranju popolno polomijo, ker Hitler ali Mussolini nista bila po teh slovanskih borbah ovirana, in iz slovanskega stališča je bila vsaka žrtev naravnost nesmiselna.

Polomijo so doživeli tudi čistokrvni socialisti, in tu so jim zmešali štrene sorodni komunisti, ker so jim vzeli vaje-ti iz rok in končno vse skupaj zafučkali.

Izgleda pa vsaj pri "Prosveti", da jo ne bolijo toliko nesmiselne slovanske žrtve (borci) niti ne, da je socializem v Madridu spodletelo, hudo jih bodo v oči "katoliška zmaga." Pride kaka vest, ki je voda na njih antikatališki mlin, in poseben članek se mora spisati, da se ožigosa — katoliška zmaga. Da se mora tudi zdaj ločiti, kar je pristno in le političnega, oziroma le španskega, od tega, kar vsebuje "katoliška zmaga," služi v dokaz lahko dejstvo, da bivši katoliški voditelj Gil Robles še danes stoji bolj ob strani radi elementov, ki so politično prav malo — katoliški.

Tokrat potочи "Prosveta" solzo pri vesti, da "je bilo došlej pod Frankom aretiranih 163 katoliških duhovnikov in 20 je bilo ustreljenih." Komentira in zafrkavlja "katoli-

ško zmago." "Vsekako so ti duhovniki zažigali cerkve in mesarili nune." Saj se poznamo. Pri čitateljih je namen dosežen. Kako je pri aretiranih ali ustreljenih, za to ne gre gospodi pri "Prosveti", to je naravno, saj nihče ne bo pričakoval, da bi se kaka "Prosveta" za to pobrigala, ko bi s tem postala prav nekako — klerikalna, dasi morda pade debela solza raz lice.

Well, priznam, da bi bilo morda "Prosveti" nemogoče natanko dognati dejstva, kakor je tudi meni pri sedanjih virih kaj takega nemogoče. Jaz se vzdržim vsake sodbe ali obsodbe ker nimam vpogleda, kako je pri aretiranih ali ustreljenih ali zaprtih. Gre za duhovnike med Baski. Nekaj luči najdem po izjavi, katero je podal jezuit Nemesio Otano, ko je zadnjič prišel na kongres ameriškega musiko-logične družbe, ker je znamenit komponist in zavzema važno mesto pri sedanjih španski vladi. "Naj povem", je rekel, "da sem sam Bask in se lahko kratko izrazim." Gibanje med Baski se je pričelo tako, da se je politično in versko strmljenje izenačilo. Baskiško in katoliško je bilo eno in isto. "Čim boljši Bask je kdo, tem boljši katoličan, tako so se ponasali. Ta zmeda politike z vero jih je omamila, zapeljal jih je v prvi vrsti Indalecio Prieto, da so verovali, da jim republika nudi popolno neodvisnost. Polagoma, ko se je vojska nadaljevala, so starejši in bolj razsodni, na svojo žalost spoznali, kako so bili varani. Mlajši navdušenci so pa celo odvrgli katoliška načela in se pogreznili še globlje, dokler ni bilo prepozno. Ostaja rana slabe volje, katero more le čas zaceliti."

To pojasni marsikaj v splošnem, se pa ne tiče nastopa zoper duhovnike. Tu je treba sodnijskih virov. Kakor so priznali nestranski poročevalci, sedanje oblasti ne nastopajo brez sodnijskih obravnav, in lahko se trdi, da vsaj nomena ne bo nihče obsojen ali kaznovan, ako ni bil spoznan za krivega, naj je potem duhovnik ali — socialist.

Sedanja vlada je lahko trda radi reda, ampak samovoljno ne postopa, in ne bo postopala, kakor se je postopalo, ko je cvetela rdeča pesnica, in je kak farski žrec ustrelil duhovnika na ulici, da vidi kako poskoči, ko dobi svinčenko.

Ali morda hočete le potolažiti slabo vest, ko se toliko solzite (?) radi "katoliške zmage"?

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno upošne.

Družinsko Pratiko

za prestopno leto 1940,
smo pravkar prejeli.

Letoanja Pratika ima 16 strani krasnih slik o krasno uspelem kongresu Kristusa Kralja. — Vrolo znamenit je članek v Pratik: "Glejmo jasno!" — Sploh v Pratik: je vse zelo zanimivo. Naročite si jo takoj, dokler je na roki.

Stane s poštnino
25 CENTOV

Naročila sprejema:

Knjigarna

AMER. SLOVENEČ,

1849 West Cermak Road,

CHICAGO, ILL.

NE POZABITE!

Da je v teku kampanja mesečnika "Novega Sveta", ki se zaključuje ta mesec dne 30. novembra 1939. Ne pozabite, da so vam na razpolago lepe nagrade za nove in stare naročnike. Vsakdo kdor le tudi samo obnovi naročnino za celo leto, je deležen ene izmed krasnih slik: 1. Sliko krasnega "Križvega pota"; 2. Sliko sedanjega "Sv. Očeta Pija XII."; 3. Sliko "Večer v planinah" in 4. Sliko "Mati z otroci". Vse slike so krasne. — Obenem ne pozabite, da vsak dolar plačan za nove naročnine šteje v tej kampanji 500 glasov in vsak dolar plačan za obnovev starih naročnin šteje 100 glasov. Pomagajte s svojimi glasovi kandidatom. Ne pozabite omeniti komu želite dati svoje glasove! Agitirajte za mesečnik "Novi Svet"!